

พัฒนาการวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทย 2550-2564 สะท้อนผ่านซีรีส์วายนับสิบจะจูบ
The Development of Y-Thai fan culture in 2007-2021 reflected through
Lovely Writer Boy's love series

วาสนา แซ่จั้น¹

ญาณินี ไทพยวัฒน์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเล่มนี้จัดทำขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระแสนิยมของซีรีส์วายไทยและความเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของกลุ่มแฟนคลับวายไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550-2564 และศึกษาซีรีส์วายเรื่อง นับสิบจะจูบ ที่สะท้อนประเด็นของกลุ่มแฟนคลับวายไทยในปัจจุบัน ผ่านการศึกษาและค้นคว้าโดยใช้ระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดยวิเคราะห์จากหลักฐานชั้นต้นอ้างอิงจากสื่อซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบ และสื่อสัมภาษณ์ผู้กำกับซีรีส์ รวมถึงการอ้างอิงงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

ผลของการศึกษาพบว่าในช่วงเวลา พ.ศ. 2550 เริ่มเห็นความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมวายไทยและเริ่มมีสื่อที่นำเสนอความสัมพันธ์ชายกับชาย อย่างเช่นภาพยนตร์รักแห่งสยามขึ้น จนในปี พ.ศ. 2557 ได้เกิดซีรีส์วายไทยเรื่องแรกโดยนำโครงเรื่องมาจากนิยายวายไทยที่ได้รับความนิยมบนโลกออนไลน์มาผลิตเป็นซีรีส์ และหลังจากนั้นเป็นต้นมาซีรีส์วายไทยก็ได้มีการพัฒนาในเรื่องของเค้าโครงเรื่อง และกระแสก็เพิ่มมากขึ้นซึ่งได้เปลี่ยนแปลงควบคู่กับวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยที่เริ่มมีตัวตนบนโลกออฟไลน์มากยิ่งขึ้น สามารถแสดงความชื่นชอบได้อย่างอิสระหรือโลกออนไลน์ก็สามารถแสดงความคิดเห็นได้ง่ายมากขึ้น โดยซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยในปัจจุบันที่สามารถแสดงออกทางอัตลักษณ์ในความเป็นสาววายหรือแฟนคลับวายได้อย่างอิสระมากขึ้นทั้งในโลกออนไลน์และออฟไลน์

คำสำคัญ: ซีรีส์วาย, สาววาย, แฟนคลับ

Abstract

The purpose of this research article is to study the development of Y-Thai fan culture in 2007-2021 reflected through Lovely Writer Boy's love series. Lovely Writer reflected through the Y-Thai fan culture at present. This research is a historical approach, using evidences from Lovely Writer on WeTV application and interview director this series. Other evidences such as dissertations are referred in this research.

The results of the research reveal that in 2007, we began to see a change in the Y-Thai culture and began to have media portraying male-to-male relationships. Such as the movie Love of Siam, until in 2014, the first T-Thai series was born, bringing the story line from the popular Y-Thai novels that are popular in the online world to produce a series. And after that, the Y-Thai series has developed in terms of the plot. And the trend is increasing, which has changed in tandem with the Y-Thai fan culture that has begun to appear more offline. They can express their likes freely or the online world can make it easier to comment.

¹ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lovely Writer, reflecting the current Y-Thai fan culture the can express their identity as the Y-Thai fan groups more freely both online and offline.

Keywords: Boy's love series, Y-fan, Fanclub

บทนำ

คำว่าแฟนคลับ มีต้นกำเนิดมาจาก คำว่า “แฟน” ซึ่งมาจากคำว่า “Fanatic” ที่หมายถึง หลงใหล คลั่งไคล้แฟน เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อศตวรรษที่ 19 เมื่อนักข่าวกำหนดคำว่า “แฟน” ขึ้นมาเพื่อใช้อธิบายเกี่ยวกับผู้คนที่คอยติดตาม ทีมนักกีฬา มืออาชีพ หลังจากนั้นความหมายของ แฟน ก็ถูกพัฒนาต่อมา โดยขยายนัยถึงความจงรักภักดี (ศิริินทร์ ตันติเมธ และอรุณญา ต้อยคุณภีร์, 2561) ปัจจุบัน เราสามารถมองเห็น การรวมกลุ่มของแฟน หรือ “แฟนคลับ” (fan club) ของศิลปินนักร้อง นักแสดง ภาพยนตร์ นักการเมือง แบรินด์ สินค้า (brands) หรืออื่นๆ ได้โดยง่าย เนื่องจากการรวมกลุ่มของแฟนผ่านช่องทางต่างๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ที่สะดวกมากขึ้น (Jenkins, 1992; Harris, 1998; Stavros และคณะ, 2014 อ้างถึงใน พัน ฉัตรไชยยันต์, 2563)

วาย (Y) มาจากคำว่า ยาโอย หรือยาโออิ (Yaoui) โดยเป็นวัฒนธรรมที่รับมาจากญี่ปุ่น แรกเริ่มเป็นเรื่องราว ความสัมพันธ์ระหว่างชายและชายในการดูหรือนิยาย (Boy's Love) ซึ่งคำว่าวายไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ความสัมพันธ์ระหว่าง ชายและชายเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและหญิง หรือที่เรียกว่า ยูริ (Yuri) อีกด้วย (Mimiemew, 2020)

อรุณวรรณ วิชวุฒวรรกุล (2559) พบว่า สาววาย หรือแฟนคลับวายนั้นส่วนใหญ่หลักๆ เป็นเพศหญิงซึ่งมีทั้งสายบริโภค และสายผลิต โดยที่สายผลิตนั้นก็คือนักเขียน เขียนนวนิยายชายรักชายขึ้นมาและก้าวเข้าสู่โลกของผู้ชายผ่านนวนิยาย ซึ่งกลุ่ม เหล่านี้ส่วนใหญ่ทัศนคติของครอบครัวที่มีต่อชายรักชายเป็นไปในแง่บวก คือ ไม่มีอคติกับคนกลุ่มนี้จะค่อนข้างเฉยๆ มากกว่า โดยจะมองว่า คนกลุ่มนี้ก็เหมือนเพศหญิงหรือเพศชายทั่วไป มองว่าเป็นเรื่องไกลตัว จึงไม่มีการแสดงทัศนคติที่ชัดเจน ต่อคนกลุ่มนี้ จึงไม่มีการห้ามปรามหากลูกหลานจะคบหาทำความรู้จักจะสั่งสอนให้มองที่พฤติกรรมการแสดงออกของคนคน นั้นเป็นรายบุคคลมากกว่าที่จะตัดสินรวบทั้งหมดในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการโน้มน้าวของอุปนิสัยของผู้หญิงกลุ่มนี้ที่มีใจเปิดกว้างต่อกลุ่มชายรักชายต่อไป

ซีรีส์วายเรื่องนั้บสลิปจะจูบ เป็นซีรีส์ที่ดัดแปลงมาจากนวนิยายวายเรื่องนั้บสลิปจะจูบ โดยนักเขียนวาทกั้ง ซึ่งเป็น เรื่องราวความรักของนั้บสลิปที่แอบรักคุณจินมานานแล้ว โดยที่นั้บสลิปเปรียบเสมือนหมาป่าผู้ห่มหนังแกะ ก็จะมีวิธีตะล่อมใน การเข้าหาจินอย่างแนบเนียน การที่นั้บสลิปกับจินมาเจอกันก็เป็นสิ่งที่นั้บสลิปคิดมาอยู่แล้วเช่นกัน ซึ่งจินเป็นนักเขียนที่ถนัดเขียน นิยายแนวแฟนตาซีของขวัญ แต่เมื่อนิยายชายรักชายกำลังเป็นที่นิยมของตลาด เขาจึงต้องตามกระแสอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยที่เขาเขียนนิยายวายเล่มแรกในชีวิตอย่าง วิศวะผัวโหด ก็ทำให้ได้รับความนิยมจนถูกนำไปสร้างเป็นซีรีส์ ซึ่งมีนั้บสลิปเป็น หนึ่งในผู้มาแคว้นตั้งพระเอกหมายเลขสลิปแปด จนทำให้มีเรื่องราวต่างๆ ที่ตัวจินเข้ามาเกี่ยวข้องกับนั้บสลิปและกองถ่ายซีรีส์ วิศวะผัวโหดที่สร้างจากนิยายที่ตนเองเขียนขึ้น โดยซีรีส์เรื่องนี้ก็จะมีโทนเรื่องเป็นแนว feel good แต่ก็สอดแทรกประเด็น ต่างๆ ให้ผู้รับชมได้ขบคิดและตั้งคำถามไปพร้อมกัน (Kapook, 2021)

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้นจะพบว่าวายเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันซึ่งเป็นวัฒนธรรม จากญี่ปุ่น โดยมีกลุ่มที่ชื่นชอบวัฒนธรรมเหล่านี้ที่เรียกว่า สาววาย หรือแฟนคลับวาย เมื่อวัฒนธรรมวายเข้ามาในประเทศไทย จึงเกิดกลุ่มสาววายหรือแฟนคลับวายไทยขึ้น และในแต่ละกลุ่มก็จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ซึ่ง ซีรีส์วายนั้บสลิปจะจูบก็จะเป็นตัวสะท้อนทรรศนะของวัฒนธรรมวายไทยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยในปี พ.ศ. 2550-2564
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยปัจจุบันสะท้อนผ่านซีรีส์วายนับสิบจะจูบ

สมมุติฐานของการวิจัย

วัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยเริ่มแรกกลุ่มสาววายหรือแฟนคลับวายมีการแสดงออกทางอัตลักษณ์แบบไม่สามารถเปิดเผยตัวตนหรือแสดงความชอบส่วนตัวในพื้นที่สาธารณะได้ ซึ่งจะแสดงออกโดยมีพื้นที่เฉพาะกลุ่มในการพูดคุย และเขียนแฟนฟิค หรือเขียนนิยายวายสำหรับแต่ละคน แต่เมื่อสังคมออนไลน์ที่ก้าวหน้าประกอบกับการศึกษาที่พัฒนา และกระแสความนิยมของนิยายวายและซีรีส์วายที่เพิ่มขึ้นทำให้กลุ่มสาววายหรือแฟนคลับวายสามารถมีพื้นที่แสดงออกได้อย่างอิสระ และแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้มากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาพัฒนาการของวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550-2564 และประเด็นในซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ด้วยการค้นคว้าด้านเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ เอกสารหลักฐานชั้นต้นจากซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบ และเบื้องหลังการถ่ายทำซีรีส์ หลักฐานชั้นรองจากวิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่าง คือ แฟนคลับของนักแสดงซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบ ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1. **แฟนคลับนักแสดง** เลือกจากผู้ที่เป็นแอดมินที่ดูแลเพจแฟนคลับของนักแสดงจากซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบ แฟนคลับนักแสดงที่เลือก คือ เก้า นพเก้า เดชาพัฒนคุณ และ อัฟ ภูมิพัฒน์ เอี่ยมสำอาง สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมแฟนคลับวายในกลุ่มของนักแสดงทั้งสองคนได้เป็นอย่างดี และสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบได้
2. **เพจแฟนคลับ** เลือกจากเพจแฟนคลับ Official ของนักแสดงทั้งสองคน ทั้งเพจเดี่ยวและเพจคู่ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของแฟนคลับของนักแสดงทั้งสองคนที่อยู่บนสังคมออนไลน์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า สาววายหรือแฟนคลับวาย หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความชื่นชอบความรักและความสัมพันธ์ของชายรักชาย ในเริ่มแรกสาววายเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของผู้หญิงในสังคมญี่ปุ่น ซึ่งปรากฏขึ้นครั้งแรกราวปี ค.ศ. 1960 เริ่มต้นจากงานมังงะและนวนิยายแบบ Tanbi (ต้นปี) ที่เป็นการให้ความสนใจเกี่ยวกับการบูชาและแสวงหาความรัก เน้นเรื่องราวความรักแนวพ่อกับลูก (Fatherly) คือเป็นการเน้นเรื่องราวความสัมพันธ์ซึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อกับลูก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม่ Tanbi จะให้ความสำคัญกับความรัก แต่ก็เลือกที่จะไม่เคร่งครัดกับศีลธรรมและจริยธรรม โดยผู้ผลิตและผู้บริโภคผลงาน Tanbi ส่วนใหญ่ล้วนเป็นหญิงสาว ในช่วงอายุ 15-30 ปี ที่เรียกตัวเองว่า Fujoshi (ฟูโจชิ) หรือสาววาย ต่อมา Tanbi ได้รับความนิยมน้อยลง เพราะกฎเกณฑ์และข้อจำกัดที่เคร่งครัด ทั้งด้านภาษาและการวางเส้นเรื่อง จนในปี ค.ศ. 1970 ได้มีผลงานที่เรียกว่า Shonen-ai (โชเน็นไอ) ซึ่งเกิดโดยกลุ่มนักวาดการ์ตูนหญิงชื่อว่า Year 24 เข้ามาดึงดูดความสนใจนักอ่านสาววายทดแทนการอ่านงานของ Tanbi โดย Shonen-ai มีที่มาจากคำรวมคำว่า Shonen ที่แปลว่าเด็กชายและ ai ซึ่งแปลว่าความรัก และกลายเป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในช่วงปี ค.ศ. 1970-1980 ซึ่งมีการผลิตงาน Shonen-ai

ออกมาทั้งในรูปแบบแอนิเมะ ภาพยนตร์ และวรรณกรรมเป็นจำนวนมาก นอกจากการพูดถึงความสัมพันธ์ของตัวละครแล้ว Shonen-ai ยังเต็มไปด้วยปรัชญาและนามธรรมที่ลึกซึ้งเพื่อท้าทายผู้อ่าน ทำให้ความน่าสนใจของ Shonen-ai ตกไปอยู่ที่ความสัมพันธ์อันลึกซึ้งของตัวละครชายมากกว่าที่คนอ่านจะพยายามทำความเข้าใจในเนื้อหา ทำให้งานประเภท Shonen-ai ได้รับความนิยมนลดลงในช่วงปลาย ค.ศ. 1980 นำสู่การสร้างผลงานรูปแบบใหม่ที่เรียกกันว่า Yaoi หรือการ์ตูนญี่ปุ่นที่ได้กลายเป็นรูปแบบงานที่ได้รับความนิยมในหมู่หญิงสาวญี่ปุ่นที่สนใจเรื่องราวความรักและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายด้วยกันทั้งในแง่ของความโรแมนติกและอีโรติก (ณิชากรีย์ เลิศวิญญโรจน์, 2560, น. 25-30); นันทิชา ลือพีช (2560)

วัฒนธรรมวายในไทย

วายเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกช่วงยุค 90's ในแฟนคลับเพลงญี่ปุ่น (J-Music) ซึ่งศิลปินมีการหอมแก้มหรือโอบกอดกันบ้าง โดยแฟนคลับก็นำเอากรีธาเหล่านั้นของศิลปินมาจินตนาการลงไปในงานเขียนและแต่งออกมาเป็นฟิค (Short Fiction) มีการถ่ายเอกสารและแจกกันอ่านกันเองในกลุ่มแฟนคลับ และกลุ่มแฟนคลับก็จะเรียกศิลปินคู่นั้นว่าคู่จิ้น มาจากคำว่า Imagine ซึ่งแปลว่า จินตนาการ (Nainapat, 2016 อ้างถึงใน กฤตพล สุธิภัทรกุล, 2563) การเกิดขึ้นมาของผู้หญิงที่ชื่นชอบความสัมพันธ์ของชายรักชาย หรือที่เรียกกันว่าสาววาย หรือแฟนคลับวายอย่างไร้ แต่ทั้งนี้หากมองสาววายหรือแฟนคลับวายจากภายนอกนั้นไม่สามารถบอกได้เลยว่าผู้หญิงคนใดที่เป็นสาววาย เพราะสาววายยังมีการใช้ชีวิตบนพื้นที่ออฟไลน์หรือพื้นที่ทางสังคม ที่คนทุกคนมีกิจกรรม หรือปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งสาววายก็เป็นบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมด้วย เช่น ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน เป็นต้น ดังนั้นแล้วการที่จะบอกว่า ‘ตนเป็นสาววาย’ นั้นจึงต้องมาจากการที่บุคคลผู้นั้นบอกตัวตนของตนเองว่ามีรสนิยมดังกล่าว อย่างไรก็ตามเราไม่สามารถมองได้จากภายนอกว่าใครที่เป็นสาววาย และไม่สามารถระบุได้อย่างแน่ชัดว่าสาววายมีลักษณะอย่างไร เพราะในพื้นที่ออฟไลน์สาววายไม่ได้มีการแสดงตัวตน หรือแสดงออกถึงความชื่นชอบความสัมพันธ์ชายรักชายผ่านการบริโภค ความชอบของกลุ่มจึงถูกจำกัดไว้แต่ในพื้นที่เฉพาะของสาววาย ทำให้การแสดงออกทางสังคมของสาววายจึงไม่ได้มีการเปิดเผยมากนัก (นันทิชา ลือพีช, 2560)

วัฒนธรรมวายไทยในช่วง พ.ศ. 2550-2556

ในช่วงปี 2550 เป็นช่วงเวลาที่วัฒนธรรมวายไทยเป็นวัฒนธรรมที่อยู่ใต้ดิน ซึ่งช่วงเวลาก่อนหน้านี้อีกเป็นเช่นนี้เรื่อยมา โดยที่การแสดงออกในอัตลักษณ์ของสาววายยังอยู่ในพื้นที่เฉพาะส่วนตัว ไม่สามารถแสดงออกในพื้นที่สาธารณะได้ ซึ่งจะมีกลุ่มเฉพาะในการพูดคุย และเขียนนิยาย แฟนฟิคกันในสื่อออนไลน์หรือเว็บบล็อกส่วนตัว กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมวายไทยในช่วงนี้เป็นวัฒนธรรมที่ถูกปิดกั้นจากสังคม โดยสาววายเองก็ถูกสร้างความหมายจากสังคมว่าเป็นพวก ‘แปลก’ ‘ผู้หญิงโรคจิต’ ‘ผิดปกติ’ และถูกนำไปเป็นเครื่องมือทางการตลาด สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เข้าใจตัวตนและการไม่ยอมรับตัวตนของกลุ่มวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างในสังคม ด้วยบรรทัดฐานของสังคมที่ยึดเรื่องรักต่างเพศก็ทำให้วัฒนธรรมวายไทยถูกปิดกั้นไปนัยที่สุด (นันทิชา ลือพีช, 2560)

ภาพที่ 1 คู่จิ้นศิลปิน AF เต้า-คชา

ที่มา: daradaily, 2563.

โดยวัฒนธรรมมวยไทยถูกเป็นวัฒนธรรมใต้ดินมาโดยตลอดถึงขั้นบางครั้งสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับมวยหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความรักเพศเดียวกันก็ถูกจัดเป็นสื่อลามกและถูกปราบปรามกันในบางครั้ง แต่เมื่อถึงช่วงหนึ่งในช่วงประมาณ พ.ศ. 2555-2556 เป็นช่วงเวลาที่กระแสของทั้ง J-pop และ K-pop โดยเฉพาะ K-pop ได้รับความนิยมอย่างมาก ทั้งกลุ่มไอดอลต่างๆ ซึ่งแฟนคลับก็นำลักษณะหรืออุปนิสัยส่วนตัวของไอดอลแต่ละคนมาแต่งเป็นเรื่องราวต่างๆ เป็นตัวละครในเนื้อหาที่เรียกว่า แฟนฟิคชั่น (Fan Fiction) หรือที่รู้จักกันคือ แฟนฟิค โดยเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นจากจินตนาการของแฟนคลับจากการสังเกตพฤติกรรมของศิลปินที่ชื่นชอบนำมาแต่งเป็นเรื่องราวซึ่งอ้างอิงจากตัวตนจริงของศิลปินคนนั้น โดยที่แฟนฟิคก็มาก่อนหน้านั้นอยู่แล้วหรือแทบจะเกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับวัฒนธรรมมวยไทยที่เข้ามาแต่อาจจะมาในรูปแบบของตัวละครของการตูนในหนังสือการ์ตูนและตัวละครในแอนิเมชัน (นันทิชา ลือพีช, 2560)

ในขณะเดียวกันกระแสจากรายการประกวดร้องเพลงของไทยแนวเรียลลิตี้โชว์กำลังได้รับความนิยม เพราะนอกจากนำเสนอความสามารถของผู้เข้าแข่งขันแล้ว ยังถ่ายทอดให้เห็นภาพการใช้ชีวิตรวมกันและความผูกพันที่เกิดขึ้นในกลุ่มอย่าง Academy Fantasia (AF) และ The Star ค้นฟ้าคว่ำดาว เช่น เต๋าคชา AF8 และไนริท The Star 6 กลุ่มแฟนคลับก็นำความสัมพันธ์เหล่านี้มาแต่งเป็นแฟนฟิคเช่นเดียวกัน (ศิริภา นรินทร์ และรุ่งนภา พิมมะศรี, 2563)

วัฒนธรรมมวยไทยในช่วง พ.ศ. 2557-2560

ภาพที่ 2 20 อันดับหมวดหมู่นิยายวายบนเว็บไซต์ Dek-D ที่มา: Dek-D (ออนไลน์)

ช่วงเวลาต่อมาในปี พ.ศ. 2557-2558 เป็นช่วงเวลาที่แฟนฟิคค่อยๆ พัฒนาเป็นนิยายวายที่ผู้แต่งคิดพล็อตเนื้อเรื่องเอง ซึ่งพล็อตที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เป็นพล็อตที่มีแก่นเรื่องความรัก ความสัมพันธ์ของผู้มีเพศสภาพ (Gender) เดียวกัน และเลื่อมใสเพศวิถี (Sexuality) มีความรักในรูปแบบชายรักชาย, หญิงรักหญิง โดยอาจเริ่มต้นจากมิตรภาพหรือศัตรู แต่ท้ายที่สุดจะขยับไปสู่สถานะที่มากกว่าเพื่อน พี่ และน้อง ซึ่งก็คือคนรัก The potential (2564) ซึ่งการแสดงออกในวัฒนธรรมมวยไทยก็ขยายออกไปในวงกว้างมากขึ้นจากแต่เดิม แต่ก็ยังอยู่ในขอบเขตบนโลกออนไลน์หรือสื่อออนไลน์เพียงเท่านั้น ในพื้นที่สาธารณะยังไม่สามารถแสดงความชอบได้อย่างเปิดเผยได้มากนัก ต่อมาเมื่อนิยายวายได้รับความนิยมจากผู้อ่านบนโลกออนไลน์ก็ถูกดึงนำไปผลิตซีรีส์วาย ซึ่งซีรีส์วายไทยเรื่องแรกคือ Love Sick The Series รักวุ่นวายรุ่นสับ ทำให้เกิดกระแสวายที่ถูกขยายเพิ่มมากขึ้น วัฒนธรรมมวยเองก็ถูกทำความเข้าใจและเรียนรู้จากสังคมมากขึ้น

จากที่วัฒนธรรมมวยไทยเคยเป็นวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม ในปีหลังๆ วัฒนธรรมมวยไทยได้ขยายกว้างมากขึ้น อาจจะเป็นผลส่วนหนึ่งจากการที่สังคมเปิดกว้างยอมรับกับเรื่องความหลากหลายทางเพศและความรักของเหล่า LGBTQ ได้มากขึ้น จึงมีการนำเนื้อหานิยายชายรักชายมาสร้างละครหรือซีรีส์มากขึ้น และช่องทางในการรับชมก็มีให้เลือกหลากหลาย ทั้งที่ดูได้ฟรีอย่างทีวีดิจิทัล หรือทางออนไลน์ และช่องทางที่ต้องจ่ายตังค์ ซึ่งความนิยมก็เพิ่มขึ้นในทุกช่องทาง มีกลุ่มผู้ชมเพิ่มจำนวนมากขึ้น แม้ว่าโดยส่วนใหญ่จะเป็นกระแสในหมู่วัยรุ่น แต่ก็เป็นที่นิยมในกลุ่มคนช่วงวัยอื่นๆ ด้วยเช่นกัน หากมองย้อนกลับไปที่เมื่อหลายสิบปีที่แล้ว ภาพยนตร์และละครไทยที่เนื้อหาเกี่ยวกับชายรักชายก็มีให้เห็นบ้าง แต่ตัวละครชายรักชายอาจไม่ใช่

ตัวเอกของเรื่อง และบทก็ยังคงมีความคลุมเครือว่าเขาเหล่านั้นมีความสัมพันธ์แบบใด เมื่อซีรีส์เรื่อง “Love Sick The Series รักอุ่น วยร้อนแสบ” ก็เป็นกระแสที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก นับเป็นซีรีส์เรื่องแรกที่ตัวเอกมีความสัมพันธ์แบบชายรักชายนอกจากที่ประเทศไทยแล้วซีรีส์เรื่องนี้ยังได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศจีนเช่นกันทำให้เกิดงานแฟนมีตติ้ง และได้รับงานโฆษณาต่างๆ อีกมากมาย (ศิริณภา นรินทร์ และรุ่งนภา พิมมะศรี, 2563) โดยวัฒนธรรมวายก็ถูกแทรกซึมไปกับพฤติกรรม การแสดงออกของกลุ่มแฟนคลับด้วยเช่นกัน

วัฒนธรรมวายไทยในช่วง พ.ศ. 2561-2564

ภาพที่ 3 ตัวอย่างโปรเจกต์วันเกิดที่แฟนคลับฮ่องกงจัดให้กับอัฟ ภูมิพัฒน์
ที่มา: ทวิตเตอร์ @KaoUp_HK (ออนไลน์)

เมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาประมาณปี พ.ศ.2561-2564 เป็นช่วงที่ทั้งตัวของนิยายวายและซีรีส์วายต่างได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก สื่อเริ่มหยิบนิยายวายมาผลิตเป็นซีรีส์วายให้แฟนคลับได้รับชม ซึ่งแฟนคลับวายเป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ของตลาดการผลิตสื่อ รวมถึงวัฒนธรรมวายเองก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างมากขึ้น เริ่มเป็นที่รู้จัก และยังสามารถแสดงออกต่อสาธารณะได้มากขึ้น จนเกิดมิติในการแจ้งเกิดของนักแสดงวัยรุ่นใหม่ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ณ ปัจจุบันกลุ่มแฟนคลับวายได้ขยายตัวกลายเป็นแฟนคลับขนาดใหญ่กว่าในอดีต ที่พร้อมผลักดันให้นักแสดงวัยรุ่นที่ตนเองชื่นชอบเข้าไปใกล้สปอตไลท์มากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าที่ซีรีส์วายมีฐานแฟนคลับมากจนถึงในปัจจุบันก็สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมซีรีส์วายจากทั้งเกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น หรือไทย ที่โอนถ่ายและไหลเวียนเปลี่ยนไปมาระหว่างกัน หากลองสังเกตรอบๆ ตัว จะเห็นได้ชัดเจนว่ามีทั้งเพจ Cute Boy ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ เกิดขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมคู่ใจ และความวายได้เปลี่ยนถ่ายสู่วิถีชีวิตของเราในทุกๆ ด้านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และนับได้ว่าวัฒนธรรมวายเองก็ได้กลายเป็นอุตสาหกรรมบันเทิงนานาชาติไปด้วยเช่นกัน (Peeranat chansakoolnee, 2563)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเราอยู่ในยุคที่กระแสสื่อวายถูกได้รับความนิยมค่อนข้างสูง เราก็จะพบเจอกับวัฒนธรรมวายในช่วงปัจจุบันที่ไม่ว่าเราจะเดินไปไหนมาไหนเราก็จะพบป้ายโฆษณาที่ติ จอ LED กิติ หรือแม้แต่หลังรถตุ๊กตุ๊ก เราจะพบโปรเจกต์สำคัญต่างๆ ของนักแสดงซีรีส์วายทั้งโปรเจกต์เดี่ยวและโปรเจกต์ คู่ รวมไปถึงส่งผลต่อการขยายกลุ่มแฟนคลับและแฟนคลับของพวกเขาเช่นกัน ด้วยรูปแบบการบริโภคสื่อในปัจจุบันที่มีความหลากหลายมากขึ้นและเข้าถึงได้ง่าย ผู้รับชมสามารถที่จะเลือกบริโภคสื่อได้ตามความชอบและความสนใจส่วนตัว Peeranat chansakoolnee (2563) และกล่าวได้ว่ากระแสของวายไทยในปัจจุบันก็ได้ถูกส่งออกไปเป็น pop culture ไปต่างประเทศทำให้เกิดการขยายฐานแฟนคลับและวัฒนธรรมวายที่ถูกกระจายออกไปในต่างประเทศเช่นเดียวกัน ซึ่งสื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กระแสดังกล่าวขยายตัวออกไปได้ไกลโดยเฉพาะทวิตเตอร์ เป็นอีกหนึ่งสังคมออนไลน์ที่กลุ่มแฟนคลับวายไทยสามารถแสดงออกได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

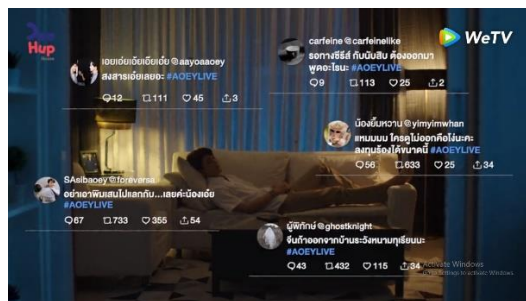
ซีรีส์วายนับสิบจะจบกับวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทย

ภาพที่ 4 กลุ่มแฟนคลับสิบเอ๋ย VS สิบจีน

ที่มา: “Lovely Writer EP8.” WeTV video, 1:17:41. April 14, 2021.

วัฒนธรรมของแฟนคลับวายที่สะท้อนผ่านซีรีส์เรื่องนับสิบจะจบในเรื่องของการเงินของแฟนคลับวายซึ่งในเรื่องคือนับสิบกับเอ๋ย แต่ในชีวิตจริงของนับสิบได้คบกับจีนซึ่งเป็นนักเขียน โดยกลุ่มของแฟนคลับวายก็เกิดความชอบแตกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่ชอบนับสิบเอ๋ย และอีกกลุ่มที่ชอบนับสิบจีน จะเห็นได้ว่าในเรื่องมีการปะทะทางด้านของแฟนคลับสองกลุ่มนี้เกิดขึ้น หรือแม้กระทั่งในเรื่องของการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มแฟนคลับวายต่างๆ ในโลกออนไลน์ ซึ่งซีรีส์เรื่องนี้ก็สะท้อนให้เห็นถึงการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ของกลุ่มแฟนคลับวายบนโลกออนไลน์ สื่อที่เรียกว่า ทวิตเตอร์ หรือแม้กระทั่งการลงข่าวของสื่อเองก็มีส่วนของการกระตุ้นให้กลุ่มแฟนคลับวายต่างออกมาแสดงความคิดเห็นทั้งชอบและไม่ชอบ นอกจากนี้รวมไปถึงการรูด้าพื้นที่ส่วนตัวของนักแสดง เช่น การแอบถ่าย เป็นต้น

ภาพที่ 5 การแสดงความคิดเห็นบนสื่อออนไลน์

ที่มา: “Lovely Writer EP11.” WeTV video, 1:12:34. May 05, 2021.

ภาพที่ 6 กลุ่มแฟนคลับของนักแสดง เก้า นพเก้า และ อัฟ ภูมิพัฒน์

ที่มา: ทวิตเตอร์ @TimelsUppoompat และ @Stmndofficial (ออนไลน์)

กลุ่มแฟนคลับของนักแสดงทั้งสองคนค่อนข้างตระหนักในเรื่องการเคารพวัฒนธรรมแฟนคลับวัยที่เหมาะสมมากขึ้น โดยที่ตัวของซีรีส์เรื่องนัปลิขจะจบเป็นสื่อที่ส่งสารบอกให้กับกลุ่มแฟนคลับวัยที่รับชมซีรีส์เรื่องนี้หรือแม้แต่แฟนคลับของนักแสดงเช่นกัน อย่างไรก็ตามเรื่องก็จะมีกลุ่มที่เป็นแฟนคลับอยู่ในซีรีส์ค่อนข้างจะจืดจางกันมาก ๆ แล้วก็ค่อนข้างก้าวก่ายในชีวิตส่วนตัวจนเกินไป ซึ่งซีรีส์ก็จะสะท้อนให้เราต้องไม่ทำอย่างนั้นต้องจืดจางพอที่มีขอบเขตมีพื้นที่ส่วนตัวให้กับนักแสดงในชีวิตจริง ต้องมีความเข้าใจว่าทั้งหมดคืองานคือการแสดง ต้องไม่มีการผูกโยงกับชีวิตจริง หากพวกเขาจะมีความรักก็ควรยอมรับและไม่ไปโจมตีหรือทำให้พวกเขาต้องลำบากใจ KaoUpOfficialTH (2564) และในฐานะที่เป็นบ้านแฟนคลับหลัก สิ่งที่เราได้คือการที่เราเป็นสื่อกลางและเปิดกว้างในเรื่องของการแสดงความคิดเห็นและการสนับสนุนนักแสดง ซึ่งมีบ้างที่แฟนคลับจะสนับสนุนหรือชื่นชมนักแสดง หรือการจับคู่นักแสดงที่เรียกว่าการจับคู่ที่ไม่ตรงกัน ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจจะเกิดความขัดแย้งกันได้ แต่ในฐานะที่เราเป็นบ้าน Official เราจะเป็สื่อกลางของแฟนคลับซึ่งสิ่งที่เราอยากจะแสดงออกให้แฟนคลับทราบคือการให้เกียรติและเคารพในความชื่นชอบของกันและกัน การจับคู่ใดคู่หนึ่งไม่ใช่เรื่องผิด แต่เมื่อเรามาใช้พื้นที่ส่วนรวมตรงนี้เพื่อแชร์ข้อมูล แชรความคิดเห็น ก็ควรที่จะเคารพและให้เกียรติในความชอบที่แตกต่างกัน เพื่อให้ทุกคนได้ชื่นชมนักแสดงของทุกคนอย่างมีความสุข และไม่เกิดความขัดแย้งที่จะทำให้รู้สึกไม่ดี KAO Noppakao official (2564) ซึ่งซีรีส์เรื่องนี้ค่อนข้างดีแน่ชัดเจน โดยที่มันเป็นแบบนี้ คือ ทุกคนก็อย่าเอาตัวเองไปอยู่กับตัวละคร ทุกคนก็มีชีวิตจริงเป็นของตัวเอง เราไม่ได้ใช้ชีวิตไปบังคับว่าจะต้องเป็นแบบนี้แบบนี้ แต่เราจะใช้วิธีการที่ว่านักแสดงของเราไปทำงานกับใครไปแสดงกับใครเราสนับสนุนหมดเราก็ใช้วิธีการสนับสนุนเพื่อให้นักแสดงของเราสามารถไปร่วมงานกับคนอื่น ๆ ได้ เราก็จะเห็นตัวอย่างของบางคนที่ยิ่งมาก ๆ เขาก็จะให้นักแสดงคนนั้นไม่สามารถไปร่วมงานกับคนอื่นได้เลยเหมือนนัปลิขกับเอย์ที่โดน ถ้าลองเปรียบเทียบว่าในเรื่องคุณเงินไม่ใช่แค่เขียนแต่เป็นนักแสดงเหมือนกันมันก็จะทำให้เขาไม่สามารถที่จะไปร่วมงานกับคนอื่นได้อีกเลยเช่นกัน ดังนั้นเราเลยต้องใช้วิธีการสนับสนุนเพื่อให้นักแสดงร่วมงานกับคนอื่น ๆ ได้ตลอด (Uppoompat Official, 2564)

สรุปและอภิปรายผล

วัฒนธรรมวายเป็นวัฒนธรรมที่มาจากญี่ปุ่นโดยเข้าสู่สังคมไทยมาพร้อมกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่เข้ามาในประเทศไทยในช่วง 90's ซึ่งในยุคแรกวัฒนธรรมวายไทยเป็นสิ่งที่แปลกมากในสังคมไทย และเป็นวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มกลายเป็นวัฒนธรรมใต้ดินผู้ที่เป็นแฟนคลับวายหรือสาววายในขณะนั้นที่ไม่สามารถแสดงตัวหรือแสดงความชอบส่วนตัวได้ในพื้นที่สาธารณะ แต่จะมีกลุ่มเฉพาะเว็บบอร์ดเฉพาะแต่ละกลุ่มเท่านั้น แต่เหล่าแฟนคลับวายหรือสาววายก็แสดงความชอบเหล่านี้ผ่านการแต่งแฟนฟิค ที่นำพฤติกรรมของศิลปินที่ตนชื่นชอบมาแต่งเป็นเรื่องราวตามจินตนาการขึ้นมา ในยุคต่อมาวัฒนธรรมวายก็ได้พัฒนาขึ้นมาพร้อมกับสื่อสังคมออนไลน์ คือ เริ่มมีพื้นที่ในสื่อออนไลน์ที่สามารถแสดงความชอบออกมามากขึ้น แต่ก็ยังถูกรอจำกัดในการแสดงออกแค่ในพื้นที่ออนไลน์เพียงเท่านั้น แต่เริ่มมีสิ่งที่เรียกว่านินยายวายที่ถูกพัฒนาต่อจากแฟนฟิคในช่วงแรกที่เขียนกัน จนมาถึงปัจจุบันที่กระแสสวายของไทยได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจนผู้ผลิตสื่อซีรีส์ก็หยิบนำนินยายวายที่ได้รับความนิยมจากโลกออนไลน์มาผลิตเป็นซีรีส์ ก็ทำให้วัฒนธรรมวายไทยได้เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น และถูกทำความเข้าใจมากขึ้นไปพร้อมๆ กัน ประกอบกับความสามารถในการแสดงออกก็เปิดกว้างและมีพื้นที่ได้มากขึ้น ซึ่งซีรีส์วาย เรื่องนัปลิขจะจบ เป็นซีรีส์วายเรื่องหนึ่งที่สะท้อนภาพของการเป็นวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทยในสังคมปัจจุบันได้ดี ทั้งในเรื่องของการจับคู่ของนักแสดง การเคารพพื้นที่ส่วนตัวของศิลปินหรือนักแสดง เช่น การแอบถ่ายในเวลาส่วนตัว หรือมารยาทในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ บนสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างความเข้าใจ และทำให้เกิดวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ให้กับกลุ่มแฟนคลับซีรีส์เรื่องดังกล่าวและแฟนคลับของนักแสดงทั้งเก้า นพเก้า และอัฟ ภูมิพัฒน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการสัมภาษณ์ผู้กำกับซีรีส์วายเรื่องนับสิบจะจูบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชิงลึกมากขึ้นและสามารถนำมาวิเคราะห์ให้การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรต่อยอดการศึกษาถึงวัฒนธรรมแฟนคลับวายในต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมแฟนคลับวายไทย 2550-2564: กรณีศึกษาซีรีส์วาย เรื่อง นับสิบจะจูบ ซึ่งเป็นรายงานการวิจัยระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิตของผู้วิจัย บทความวิจัยนี้สำเร็จได้ โดยอาศัยความช่วยเหลือจากหลายท่าน ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.ณณานิณี ไพทยวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยและสนับสนุนในการทำบทความวิจัยนี้ให้สำเร็จลุล่วง อีกทั้งขอขอบคุณ อาจารย์ชิตีพัทธ์ สุนทรสารทูล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โดม ไกรปกรณ์ ที่ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยในการศึกษาให้วิจัยสำเร็จไปได้ อีกทั้งขอขอบคุณภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- คลับเยาวชน. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 8(1), 205-221.
- นันท์ทิชา ลือพีช. (2560). การสร้างความหมายและการแสดงตัวตนของสาววายในพื้นที่ออฟไลน์และพื้นที่ออนไลน์. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาปรัชญา การเมือง และเศรษฐศาสตร์, วิทยาลัยสหวิทยาการ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัน ฉัตรไชยยันต์. (2563). วัฒนธรรมแฟน: กรณีศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา เป็ก ผลิตโชค แฟนคลับ. วารสารนิเทศศาสตร์, 38(2), 35-51.
- วัฒนธรรมแฟนคลับวายเก๋-อัฟจากซีรีส์นับสิบจะจูบ. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2564.
- ศิริณา นรินทร์ และรุ่งนภา พิมมะศรี. (2563). “วาย” จากวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มก้าวสู่กระแสหลัก ขุมทรัพย์ใหม่ธุรกิจบันเทิง-หนังสือ. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/d-life/news-538162>
- ศิรินทร์ ต้นติเมธ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างความคลั่งไคล้ศิลปินและความสุขเชิงอัตวิสัยในแฟน. อรวรรณ วิทยุวรรณกุล. (2559). ผู้หญิงกับการสร้างนวนิยายชายรักชาย. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสื่อสารมวลชน, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- KaoUpOfficialTH. วัฒนธรรมแฟนคลับวายเก๋-อัฟจากซีรีส์นับสิบจะจูบ, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2564.
- Kapook. (2564). เรื่องย่อ นับสิบจะจูบ. สืบค้นจาก <https://drama.kapook.com/view237415.html>
- KAO Noppakao official. วัฒนธรรมแฟนคลับวายเก๋-อัฟจากซีรีส์นับสิบจะจูบ, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2564.
- Mimiemew. (2563). Introduction: ซีรีส์วายคืออะไร? สืบค้นจาก <https://minimore.com/b/F0CvQ/1>
- Naruebetj. (2563). Y ไทยดังไกลทั่วโลก? ปรากฏการณ์คู่จิ้นชายไทย ทำไมก้าวไกลไปทั่วสากล. สืบค้นจาก <https://storylog.co/story/5cd6e374a88d2b236680f66e>
- Peeranat chansakoolnee. (2563). ดีแฉโลกซีรีส์ Y...ตลาดบันเทิงระดับนานาชาติ ที่ทำให้สาววายผุดขึ้นเป็นดอกเห็ด. สืบค้นจาก <https://www.vogue.co.th/fashion/article/aphenomenonofseriesy>
- The potential. (2564). What when where “Y” การเดินทางของซีรีส์วาย. สืบค้นจาก Uppoompat Official, <https://thepotential.org/social-issues/what-when-where-y/>